

ПРОЕКТЛЕНИ КЪОРУУЛАУ

Баш мурат – хунерли, билимли да специалистлени ачыкълау

Москвада «Лидерчилик эмда регионалы аныулары» билим беру программаны экинчи кесегини чеклеринде онуючулары проектлени къоруулау болганды. Анга аталган жыйылыуа КъМР-ни Башчысы Казбек Коков да къатышханды. Анда

сынаулары сизге оную этуу жаны бла билимизини, хунерлигизини да всдорюрге болушурукъларына ишкесимиз», дегенди.

КъМР-ни Башчысы регионга кел мағаналы жумушла тамамларга тошоергин, ол иш а жаланда билимни

борчла сакълайдыла, бек башы – къайсы жумушла бютюн хайры болушкъларын тохташдырууду», деп, Казбек Коков проектни къурауна лага, Халкъ молкно бла къырал службаны россейли академиясыны преподавательлерине республикага онуючу кадрла хазырлауа тири къагъышханлары ючюн жорек ырызлыгын билдиргенди.

Билим беруу программаны экинчи, ахыр, кесегинде «Жангы бийиклик» кадрла конкурсда сайланган эмда «Россейни лидерлери» деген конкурсда КъМР-ден финалистлени 6 проект бла шагъырейлендируу болганды. Баш мағаналы темаланы араларында шахарны бла бизнеси, электроэнергияны, транспорт инфраструктураны, спортну анытуу, регионга инвестицияла келирча этуу эмда жангы экономика болумлада бийик хайыр берген ишчи жерле къурау бардыла. Онуючулары бек къыйматлы сынаулары баш мағаналы миллет проектлени регион кесеклери толтурула турган заманда хайыршылыктыдыла.

Ахырында Казбек Коков билим беруу программага къатышхана ла оқууларын бошагъанларына шагъатха сертификатла бла удостоверенияла бергенди.

КъМР-ни Башчысы бла

Правительствоуу пресс-службасы.

сёлеше, ол бу программаны хайырыдан кел фахмулу специалист ачыкъланганан чертип айтханды. «Къыралны айырмалы вузларыны преподавательлерини ахы

менеджерлени къолларында келлигин белгилегенди. «Халны иги жанына тюрленирге шёндоча улуу онгла бизде бир заманда да болмагандыла. Алда кел

Сауыраулау

Жигер урунганлага – ыспас сёзле эмда грамотала

Къабарты-Малкъарны Кел жумушла тамамланганы ара сында (МОЦ) бет жарыкълы ишлеген специалистлени республиканы Экономиканы анытуу министрствоуу сыйлы грамоталары эм ырызлык къагъышлары бла сауыраулау аныла. Аны бла байламлы къууанчы жыйылыуа экономиканы анытуу министрни къуллугун толтурган Рахайланы Борис, министрствоуу электрон жумушла эмда управ

ление системала департаментни таматасы Чочайланы Мариям, МОЦ-ны башчысы Аслан

Афауов къатышхандыла. Ала специалистге ырызлыклары билдиргенди, мындан арысында да ишлеринде же

тишимли болуларын тежегенди, деп билдиргенди министрствоудан.

Алгышлау сёзлерден сора сауыраулау башланганды. Урежденианы кел жылланы ичинде махтаулу урунган талай ишчиси министрствоуу эмда МОЦ-ны сыйлы грамоталарына эм ырызлык къагъышларына тийиш болгандыла. Бир билри уа районланы бла шахар округланы грамоталары бла сауыраулау аныла.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Фестиваль

Дуния рекорд, сейирлик шоу да

Аш-суу, кёгет, жемини да - элпек Озган соллу кюмледе Нальчикде Абхаздан майданда «Гастрофест» фестиваль бардырылганды. Аны Нальчикни жер-жерли администрациясы бла шахарны анытуу «Платформа» институту къурау аныла. Эки кюнни ичинде башха жерден чакъырылган, бу жерли устала да аш жаращырууда фахмуларын кергозгенди. Шахарчыла, аны къонаклары да миллет ашарыкъладан татхандыла.

Бу байрамны къурауанла хар затны эсге алгандыла. Майданда, улуу тюркюню чыкырыла нек салынгандыла деп турсам, алаага адамла ашагъанларында къалганын

жыйгандыла. Узуу столланы тегереклеринде шиктиклеге олтуруу а ашарга, суусап ичерге да болукъ эди.

Майданы бир жеринде сунелген арбадагы гинжи ыннага бла апапта, тегереклеринде бахчада өсген кёгетлеге бла жемишлеге ётген-сётген да эс бурмай къалмаганды. Башха жанында уа - гюлле бла ариу жасалган къылаула, олтур да уч. Дагыда коз артыны сауыралары, улуу чегендеде хайрла, алмала, наркюле, харбызла, карофла да оласагытта жыйылп келтирилгенчадыла.

Сюйсенг - шорпа, сюйсенг - бургер Байрамга Железноводскдан, Пятигорскдан, Москва-

дан, Нижний Новгороддан, Уфадан, Чечен Республикадан да атлары айтылган устала келгенди. Аланы араларында Россейни шеф-поварларыны миллет гильдиясыны членлери: Рыбинск шахардан «Dol stiva» деген бишлэк юкюно исси Сергей Тачёв, Уфадан Руслан Галуза, аты айтылган шеф-повар Александр Шанин, «Шашлык-машлык» деген экинчи халкъла аралы фестивалда

хорлагъан Хаджит Мовлатова, «Кондитер» телевизор шоуа алчы болган Эльдар Хаконов да бардыла. Ала ырызлыкты болгана лага олсагыт сюйсенг - шорпа, сюйсенг - бургер, тауук, тууар этледен шикликле, берекле этип да бергенди. Аланы къалай жаращырырга кереклисинде да юйретедиле.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Къармашуу

Кезиулу жол тапландырылады

Къабарты-Малкъарны Жол молк управленианы таматасы Рафаэль Аюпан билдиргенча, Шимал Осетия бла чекде «Дейское - Тибден Курп» автомашина жолда жангыртуу ишле къыстау бардырыладыла.

Бюгонюкюде алты километр чаклы участкада асфальт жыйып башагандыла, аны бла бирге жолну жанлары да кючелди, темирден буруула тартадыла эм жорукъланы билдирген белгиле да орнатдыла. Объект бийыл ноябрьни ахырына битаркыды.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

Билдириу

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатларыны эслерине

2019 жылны 15 октябринде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини кезиулу жыйылыуу болууа. Ол 10.00 сагыттада башланаркыды.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Финансла

Кредит программаланы байыкъландыра

Россейхозбанкны Къабарты-Малкъарда бёлюмюню кредит портфели 790 миллион сомдан атлаганды. Ол савда 94 миллион сом бийыл къошулганды, ахча 59 адамга берилгенди, деп билдиргенди финанс урчеденианы пресс-службасыдан.

Кредит программаларын ижилендируе банкна не заманда да энци зу бурулды. Аны розница бизнес бёлюмюню башчысы Алакуланы Зеур айтхана ла, хайырлануу чупага таппыкъа деп кел амал барды. «Бюгонюкюде адамла ахчаны асламысында да юйлени къоруушыларына, фатар къолу болууа деп аладыла», - дегенди ол.

ОМАРЛАНЫ Мурат.

Промышленность

Завод энтта да ишлеп башларыгына ишкесиздиле

Къабарты-Малкъарны онуючулары банкрот болган «Каббалгипс» заводну ишлеп башлатырга инвестор излейди. Аны бла байламлы кел болман Эльбурс районда предпритияны производствосун жангыртырга бир мадар табар хысап бла ишчи къаууму кенешти ётгенди.

Анга заводну кредиторлары эм республиканы Правительствосуну келечилери да къатышхандыла. Тюбешуиде бу жумушну тамамлау ючюн, ахча «къартырга хазыр инвесторну табарга кереклиси айтылганды. Анга власть органна не жаны бла да болушурулары билдиргенди. «Производство жангыдан кюч аллыгына ишекли бо

лурча тойлодю. Заводну ишчи кадрлары, бийик технологиялы оборудованясы, сырьёсу да хазырды. Бизни борчубу аны чачылуудан сакълардыла. Эм мағанасы уа - 255 адам биягы

урунурга онг табарыкъдыла, деп билдиргенди КъМР-ни Промышленность эм сатыу-алуу министрствоудан.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Кёрмючле

Алычуланы санына танг къошарыкъ амал

Къабарты-Малкъарны Экспортха себеллик этуу арасы республикада предпринимательлеге озган айда талай белгилли кёрмючлеге къатыштырла онг бергенди. Биринчи экинчи - «WorldFood Istanbul-2019» эмда «Food Istanbul Expo-2019» - Тюркюно ара шахары Стамбулда ётгенди. Алаага Россейден, Кытайдан, Германиядан, Франциядан, Индиядан, АБШ-дан, Великобританиядан, Голландиядан эм кел къыралладан аш-азыкъ индустрия эмда технологияла

сферада ишлеген төрт жоэге жууукъ компания къатышханды. Бизден а ары «Альтаир», «Фруктони» эм «Дарина-К» предпритияны продукцияларын элтенди. Аланы башчылары РФ-ни Тюркюде сатыу-алуу жаны бла келечиси, тыш къыралладан компаниялары адамлары бла да тюбешгенди. Экспортха себеллик этуу арадан билдиргенлерине кёре, аны хайыры бла шёндоча талай келишим этерге хазырлануу барды.

«Фруктони» предпритияны башчысы Инал Сундуков кёрмючге къатышханаларына ырыз болганын жашырмаганды. «Биз мында продукциябыз бла келени шагъырейлендируе амал тапханбыз. Предпритияда чыгарылган кёгет пастила качествоу эм бийик стандартларына келишеди. Производство да тазалыкъа да энци мағана берилди. Аны себелли алычуланы санына къошулуу деп толуу ышанабыз», - дегенди ол.

«Фрукт-Трейд» ООО-ну башчысы Анатолий Трупов: «Быллай ишле къатышыу бизге не жаны бла да хайырлыды. Ол жангы клиентле табарга, алычуланы продукцияны кергозюрге, башхаланы санамалары бла шагъырейленирге онг береди», - дегенди.

Алайды да, быллай кёрмючлеге къатышырга сойген предпринимательлени сагъынлалган арада сакълайдыла. Аны адреси: Нальчик, Кюров орам, 224. Телефон номери: 8-800-222-51-57.

продукцияларын «Фрукт-Трейд», «Ботаник» эм «Перспектива» предпритияла кергозгенди.

Бёлюмде атлары айтылган экспертлене бла алчы аналитика компанияладан аш-азыкъ бизнесе торленуени юсонден информация, Россейде рынокну болуму, къыралны бла аш-азыкъ бизнеси арасында байламлыкъла эм кел башха темала сюзлеленди бу кёрмючюно кезиууде. Аны чеклеринде къураулан «Жылыну продукт» деген конкурсу уа эм иги качествоу болган аш-азыкъланы эмда сырьёну сайлау аныла.

«Фрукт-Трейд» ООО-ну башчысы Анатолий Трупов: «Быллай ишле къатышыу бизге не жаны бла да хайырлыды. Ол жангы клиентле табарга, алычуланы продукцияны кергозюрге, башхаланы санамалары бла шагъырейленирге онг береди», - дегенди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

9 октябрь - Кавказ ючюн кызауат хорлам бла бошапган кюн

Кавказ ючюн сермеш Уллу Ата журт урушда немислиени алгы барыуун тыяргы онг бергенди, алай бла уа саулай кызауатны барыуун сындырганды. Тарыхчылары оюмларына кйре, бу сермешде Совет Союз кытдырса, Уллу Ата журт уруш кыслай бошалыгын айткан да кыйынды.

Бу демлес 1942 жылда 25 июльда башланып, 1943 жылда 9 октябрьде бошолганды. Кеси да эки улуу операцияга юлешингенди - биринчи жеринде совет аскерлеге душманни кырууланьырга тошгенди (1942 жылда), экинчисинде уа - сермешле бла алгы барып, немислиени ууатырга (1943 жыл) кылдан келгенди.

Уллу Ата журт урушну барыуун кыаты тюрлендирген сермеш

Фронтда болум 1942 жылда совет аскер башчыла бир неча жангыч этгенди. Уруш башланган кезиуде Москваны, Еленин, Ростовну кырууладан жетиштимеле асыры бек басынып, немисли аскерле кысда кызауат бардырырга ха-зыр тойлодоле деп, ала-ны кючлерине терс багга берген эдиле.

Алай бла 1942 жылны алында гитлерчиле кыажу бир неча операция бардырылды - Ржевск-Вяземск, Смоленск, Харьков жанларында сермешледе хорламла болган эселе да, ала-ны кезиунде кеп адам кырылганды, техника, саутла жокь этилгенди.

1942 жылда Украина, Белоруссия, Прибалтика, Кыргыз, Донбасс душман-ны кылуна тошмеле, Ленинград кыруусуна алы-нады. Алай бла СССР-ни экономика онлары да кыт боладыла - промышлен-ный района немислиге жетедиле, эвакуациягга

1942 жылда 25 июль-да вермахтын аскерлеги Доннга жетедиле. Гитлерчи-ле «Кызуу советте-ни Юг фронтундан кюлю болганлары ачыкылана-ды. Он санда аскерчили-ни саны 1,5 кереге, саутлары 2,1 кереге, танклары 9,3 кереге, самолётлары уа

Грозныйге чыгаргга кюере кеп бла бирге гит-лерчи Кавказ тауладан этере умут этедиле. 49-чу тау-маручу корпусу аскерчилерине Эльбрус аскерчилине байракны ор-наттыргга окуна кылдан келгенди. Алай 1943 жылда февральда штандарт кете-рилип, аны орунна совет байрак салынады. 1942 жылны сентябрине Кавказ-да кыруулуу мадарланы хайрындан хал тозеледи.

Езек магтаналы демлешу Кавказны жалынчакь-сызлыгы ючюн кеп аскер-чице жанларын бергенди-ле. Болсада «Эдельвейс» операцияны чачаргга душманна нертге жуу-кь окуна келирге онг бермеге кылдан келгенди. Аны бла бирге уа Тюрк урушга кышулмай кыл-ганы да жетишмилден-ди болганды.

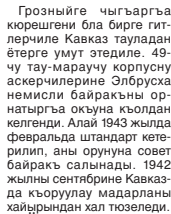
1943 жылда январда Юг эм Закавказье фронтла аскерчице, техника бла да кючленди. Энди совет аскерлине саутлары, танклары, самолётлары душманныкылдан 1,5-2 кереге кеп болдыла.

1943 жылда январда Платигорск, Кисловодск, Минеральные Воды, Ставрополь, 14 февральда уа кыяны сермешленде сора Ростов эркин этиледиле. Ызы бла Краснодар, Шах-мат Сулейта Куова Чухой аскерле чачдырып, шах-хар кырууладан. 17-24 апрельде Кюбан ючюн бардырылган хауа кызау-атада совет авиация кюлю болганын кйрзотеди.

Болсада баш магтаналы сермешле Тамань жарым айрыкым ючюн бардыла. Саны 400 миннге жуукь гитлери аскерлеге, не мадар да этип, архта тур-мазгга борч салынады.

Моздокка алатандыла. Эки кюн бар-ган кыяны сермешленде сора шахарны душманна кыюргга тошди. Терек-ден этюп, ала Грозныйни недрине жуукьлашырга умут этедиле. Алай Малго-бекден ары совет аскерле душманын кыймайдыла.

ТИКЛАНЫ Фатима хазырганды.

Аны хатасындан эки конно ичинде гитлерице Дондан этюп, совет аскер-лине кыруулуу ызларын чачдыла. Андан ары ала Батайскга жетип, Юг фронт кыруусуна тошериги неда фронт экиге бйлонорю-тоне кыруулуу чыглады. Алай бла 28 июльда Юг фронт чачылп, кылган аскерлери Шимал-Кавказ фронтха кышуладыла.

Малгобекни азатлау Совет аскерлеге немисли-ге кыажу мадарланы жа-ланды Туапсени тийресинде тамамлап башларгга онг чыглады. Жауу «А» кызу-уму ючге бйлонюп бирден алгы сермеш башлайды.

Ала-ны биринчилери Кыра тенгизде Анапа-Поти-Батумиге, экинчилери Суку-ми-Кутаиси, ючюнчюсу уа Платигорск-Прохладныйни Орджоникидзе жанларын кыюлга этере, андан ары Грозныйге, Махачкалага, Бакугга жетерге керек эди-ле.

Бу болумда совет аскер-ле фронтну кючлеу кыруулуу мадарла тогуру-лашыла. 1942 жылда 23 августта гитлерице Моздокка алатандыла. Эки кюн бар-ган кыяны сермешленде сора шахарны душманна кыюргга тошди. Терек-ден этюп, ала Грозныйни недрине жуукьлашырга умут этедиле. Алай Малго-бекден ары совет аскерле душманын кыймайдыла.

ТИКЛАНЫ Фатима хазырганды.

тошген предприяттила уа алычкы кюн жышдык рапмайдыла. Бу кезиуде тюрю-тюрлю тергеулеге кйре, кыруу жарашдырынуу елчими 10 миллион тон-нагга, будайны тирлиги юч кереге азайгандыла.

Бу болумда Кавказны бла Закавказьеи промышлен-ный, эл мюлк онларына ышануулук кылады. Кырларда нефтени 86 про-центи, табиगत газны 65 проценти, магданында да 56 проценти бу регионда чыгарылганды.

Душманы кир ниетлери Гитлери Германияда да Кавказны нефти артында керек болганды. Аскер-лени техникасы өсгенди, алагга олтууга а жетиш-мегенди. Алай бла фа-шисттени «Юг» аскерлери эки кыуамыга юлешинде - «А» эм «Б». Биринчисине юч армия киредиле, ол

алгга фельдмаршал Лист эди, алай Гитлер, аны архта чакырып, орунна гене-рал-полковник Клейстни салады.

Совет аскерле Кыра тенгизде Анапа-Поти-Батумиге, экинчилери Суку-ми-Кутаиси, ючюнчюсу уа Платигорск-Прохладныйни Орджоникидзе жанларын кыюлга этере, андан ары Грозныйге, Махачкалага, Бакугга жетерге керек эди-ле.

Бу болумда совет аскер-ле фронтну кючлеу кыруулуу мадарла тогуру-лашыла. 1942 жылда 23 августта гитлерице Моздокка алатандыла. Эки кюн бар-ган кыяны сермешленде сора шахарны душманна кыюргга тошди. Терек-ден этюп, ала Грозныйни недрине жуукьлашырга умут этедиле. Алай Малго-бекден ары совет аскерле душманын кыймайдыла.

ЖАЛЧЫТУУ

Сабий больницагга - бусагатадагы томографла

Кыбарты-Малкхарны сабий клиника больни-цасына (РДКБ) «Саулык сакылуу» миллет проектин чеклеринде жылы ачы-рына жангы эки томограф берилдики, деп билдире-ди КЪМР-ни Саулык сакылуу министрствосуну пресс-службасындан.

«КЪМР-де сабийлеге багынуу аянтышу програ-мма, ол санда медицина болушук тапдырчыра жангы инфраструктураны кыруу» деген регион про-ектин чеклеринде, быыл РДКБ-ны поликлиника бй-люму ренгтен этен ком-пютер томограф эм оп-тикалы көзгөтен томограф бла жалчылтылынырыкды. Андан сора да, Терк аруу аруа болончасында бла районла аралы кеп профилилы стационарда биришер информат орна-тылыктыды. Бюгонюкюде

аланы алырча келишим этилгенди. Сабий больницаны энди-ге дери диагностика бар-дырырга быыл аппарат-лары болмаганды. Аны ючюн саусуланы көтөт-тла неда стационар кеси тйлеп иели клиникалагга ашырырга тошгенди. Энди аруулану кыска заманы ичинде тинтирге амда анга керек багып башларгга онг болушкы.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

ТӨПӨЛӨ

Борчу азы - бюджет махкемелере

«Росети Шимал Кавказ» компанияны Кыбарты-Малкхарда бйлонюндөн «Кабалкзергодан» бирденгерине кйре, быыл августу ахырын-да республиканы бюджет организацияларыны электрочк ючюн ары дери этилген борчулары 1,8 миллион сомгга азайганды. Он ай ючюн а толуспай тйленгенди. Ала кезиун-да, озган жылы бу кези-уу бла тенгештиргенде, тйрт проценте аслам ток койдогренди. Федерал бюджет организацияла уа 340 минг сом тйлемли борч этенди.

Компанияда айтканча-кыра, кермюдонен эмда низамлыкны игиленди-рир умутта ала власть оргнланы келечилери бла тобешенли турдыла. Бу ишн мындан арысында да бардырырга умуттууда.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Дуния рекорд, сейирлик шоу да

Ахыры. Алы 1-чи бетдеди.

Бизни жерлешерибиз-да алагга оздурмаганды-ла чечерликтери бла. Хы-чиниле, берекле, локум-ла да отан алынганлай окуна юлешингенди. Аш этиучу усталаны бир кыуумлары уа мастер-классла, лекторийле да кыруулагга битеу да

рашдырылгандыла. Къл усталаны ишлерине, художниклине кермючлери да сейир эди.

Алмаладан «Жашуучу терети» Ыйык кюн фестивалы-андан ары бардырылган-ды. Ол кюн майданнга келгенлени алмаладан жарашдырылган «Жа-шашуучу теретини» сураты, «Нальчик» деген жазуу да сейир-тамашагга кыл-

ытны Нальчик шахарны мэри Таймураз Ахохов майдангагылыны толкун кыарлары кыагыла тур-ганлай бергенди. фести-валь бошолгандан сора уа алмала экоск сабийле тургын юйлеге берилип-тин да билдиргенди.

адам жокьлаганды. Са-бийле эрикмеца да ма-дарла этилгенди. Таты-улу эм татымы ашаргга сюйгенле да кыуанган-дыла. Бирле сатып алган ашларын алайда, стол артыга олтуруп, ашаг-андыла, башкала юйле-

рине алып кетгенди. Бу гастрофест Кыбарты-Малкхарда угый да, битеу Шимал-Кавказ Федерал округуда да биринчи-ди. Аны бла республикада жашагыла эткеленирге эркинди. Концерт программа да аламан болганды. Крас-нодар крайдан келген гевсоркыла сабийлени, абдадангы да булжук-хандыла. Ставропольдан дауирбасчы артисте уа сейирлик шоу кырууган-дыла.

ХОПАЛАНЫ Марзият. Суратланы автор алганды.

республикадан кыркь-предприятие кыатырды. «Кыуучу» ашхананы келечилери, хар заманда-ча, энчи пещ келтирип, уа этгенди. Исси локь-умула бла татыуу таулу бишаккы уа олсагьт чачы тауухандыла. «Ри-дада» рестораны жап-малары уа омакь столла-ры эм шиктиклери, аруу адырлары да олсагьт кезге илингенди. Эко-логиялы ашга, гыржынны кеп тюрлюлерге да сатып-гандыла.

Майданда голле да кезге аруу керюнорча жа-дырландыла. Ол минг квалдрат метрден артык жерни алганды. Аны художник Акькызыланы Керими башчылыганды КЪМКЪУ-ну дизайн коллед-жини студентлери жыйыш-дыргандыла. Ала жашил, кызыл, сары алмадан битеу да 175 мингден ар-тыгын кыратхандыла.

Алай бла бизи республи-ка бу алма сурат бла дуния рекорд тохташдырганды. Аны юсюндөн Дунияны ре-корда китабыны Россияде келечиси, спорту устасы Александр Пересвет бил-дирип, шагьатлык кыагь-

диргандыла. Ол минг квалдрат метрден артык жерни алганды. Аны художник Акькызыланы Керими башчылыганды КЪМКЪУ-ну дизайн коллед-жини студентлери жыйыш-дыргандыла. Ала жашил, кызыл, сары алмадан битеу да 175 мингден ар-тыгын кыратхандыла.

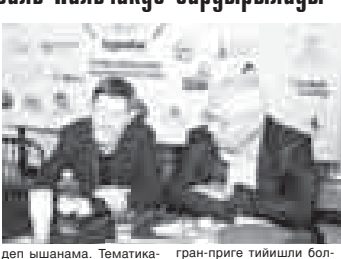
Алай бла бизи республи-ка бу алма сурат бла дуния рекорд тохташдырганды. Аны юсюндөн Дунияны ре-корда китабыны Россияде келечиси, спорту устасы Александр Пересвет бил-дирип, шагьатлык кыагь-

МАДАНИТ «Кьонакыла» деген кинофестиваль Нальчикке бардырылды

Шабат кюн Нальчикке Кырал концерт залда «Кьонакыла» деген 13-чу Шимал-Кавказ кинофести-валь ачылганды. Ол аны башламчысы эм прези-денти, культурулог, журна-лист Сулейта Куова Чухой кытшмагган биринчи форумду. Кеси да КЪМР-ни Башчысыны эм Прави-тельствоуну себепликери бла бардырылды. Анга кесини юлюшюн Россияни Журналисттерини союзу, РФ-ни Кинематографист-терини союзу, КЪМР-ни Культура министрствосу,

рылганды. Ала-ны араларында тйрт ишн наль-чикчице кйрзотенди. Беш конно ичинде Кы-рал концерт залда 57 документи эм телевизор фильмле кйрзотолук-дице. Ала-ны авторлары Россияни регионлары дандыла эмда Белорус-сиядан, Кыазахстандан, Кыргызстандан, Сербия-дан эм Эстониядангыла.

Пресс-конференцияда сйлешти. «Кьонакыла» директору Богьатырланы Илия былай айтханды: «Проекте кеп тюрлю жан-

дел ышанама. Тематика-лары кеп тюрлюдоле. Бир неча жыл мында ангыс культуругга бла иску-ствозга аслам эс бурулуп, ала-ны юсюндөн фильмле ашылып турган эселе, бу жол алгилла азыракьы-дыла. Болсада бусагьтпада койюрге, жамуатка, болуп этен кепир замангага да аслам эс бурула баш-лагыны кыуундырады. Биз программаны кыра-руучула эслерин бурура кырууганбыз», - деп бел-гилегенди ол.

Кйрзотолук филь-мле багга беш номина-цалда берилдики, ала-ны хар биринде да жала-нда автор хорларгга бол-луукь, анга 70 минг сом,

гран-приге тийиши бол-ганыга уа 100 минг сом берилдики, андан сора да, Сулейт Куованы аты бла да сауга-барды.

Шабат кюн окуна кон-курс ишлеге кырау баш-ланганды. Биринчи болуп НОТР «Нальчик» телеко-мпаниядан режиссер Поваз Макованы «Эльбрусград» фильми кйрзотолгонди. 6 октябрьде уа кырауучула Анзор Емкунжу «Не вино-вен», 7-синде уа Кыумкь-ланы Магометни «Минги Тау» деген филмлерине кырау онг табаркьыдыла. Ала Кырал концерт залда хакьсыз кйрзотоледиле.

ДАЛХАНЫ Марзият.

ЖАМАУАТ ПАЛАТА Организацияладан кандидатла изленедиле

Кыбарты-Малкхарны Жамуат пала-тыны кызууна этта бир адамны сайнарыгын билдиреди эм аны бла байланы регион жер-жерли жамуат биригуулеринден кандидата ирлерин кылады. Заявленини эм анын сора бир жыл этмек эм бу законга керек ишлери тохтагырга буруулган организация (сод бу оноулары кысбын кермеген эсе)

Кыбарты-Малкхар Республиканы Жамуат палатасы июсунда респу-блика закону б-чы стаясына тийиш-ликке кандидатланы жиберге 2017 жылы 26 декабриден кеп кыруалган биригууле, политика партияла эм ала-ны бйломулери, «Экстремизме кыжоуа кйрешни» юсюндөн законга керек эс-терну этилген эм андан сора бир жыл этмек эм бу законга керек ишлери тохтагырга буруулган организация (сод бу оноулары кысбын кермеген эсе)

эркин тойлодоле. Андан тышнда, Жа-муат палатаны санама киргире Россия Федерацияны Федералны Жыйлы-ууну келечилерине, Кырал Дуамны депутаттарына, судаяла, кыралны субъекттерини Парламенттерини депу-таттарына, жер-жерли самоупулвене-органда айрылган куулуккара, кырал, муниципал, граждн служба-лада болганыла, эки неда андан аслам граждстволары болганыла, тутмакда олтурганыла жарамды. Сорулу бла 8(8662) 77-45-43, 77-68-23 телефоныга сйлеширге болушкы.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

МЕЧИЛАНЫ КАЗИМНИ 160-ЖЫЛЛЫГЫНА

Жау кючле бетден-бетге кыажау сюелгенде...

Тюз да Октябрь революциядан сора, 22 ноябрда, жаны Совет правительствосу «Россейи эм Шаркыи битеу да муслиман урунганарына» чакырыу этгенди. Анда айтылган: «Мында арсында сизин динниги, адет-терелеригиз да, миллет эм культура уречденгилеригиз да азат болганарын билдиребиз. Кесигизин жашауугузу эркинликке, чырмаусуз кырагыз. Сизин оз эркинлигииз барды».

«жарытхан кюн тагыты», «тау элени кепюрю», «жореклеми кыйдырган», «кван жиламук кыйдырган», «кэзобозно чырагы...». Кырдыла да анга «дууа элери», кыскачакта да «итча жылы, кетере» дейди пост. Кван тегюно кваршыны болуучу хажи бегула, жорек отун тыялмай, Гемуланы Аюга айлант:

Эр эл ючюн атаньор,
Жигитлиги макталыр,
Жашау чырак – жан тойюп,
Жан чыгар да, бет квалыр.
Кыркырк юйде сакыланьор,
Саут алмаз, айтаз жыр.
Кыйын кюн аллайлагы
Халкь бош ышанып квалыр.

да кырамай, тарых жолла айырылганда, халкыны жанына турганды. Ол, келпече, аланы ниет тазалыкларына ийнаньор, аны болшевикле жолунда барыргы, аларга муратларын толтурургы болушурга чакырганды:

Ол кюнде Казим «Ит кызака терс кетелле...» деген назмуун да такыганды:

Ит кызакага терс кетелле,
Ачыла жуку этпелле,
Елпюрге терк жетпелле,
Асыра чекден этпелле.

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

Биз тозюк жолда барайык,
Болшевикле саналайык,
Тукелсизлигин кыюулык,
Зулму кылааны ойлык!

Азыркы кезеп турган халкыны, поэтин да бу билдиргече кыуанганары сёзюсюздү. Ишлерин алай башлаган жангы кырал таматаланы да сылар кепюрюгенди. Алай а Болжалын правительствосу да бош турмаганды. Ол онуно Совет властык бериге унамаганды эм, кызакадан аскер курап, Донду, Терекни, Кыобаны, Дагыстанны да бирге кыюуп, федератив буржу республика тохташдыр мурат бла кюрөш башлаганды.

Аман оюнла кыралла,
Ниетин терсе буралла,
Биллик кыйтыргы суналла.

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

Аха, жашла, жыйлыгыгы!
Кюрьезде эрле болуугуз,
Кызыл Аскерге киргизиз,
Кыур сатыргы тизилгиз!

«Шолшевикле Казимни Натьчеге ишине согдот дептуланы Советларини 1-чи сёзюсине чакыргандыла. Ол форумда бизде, Терк областыда, ону Советтерге берилгенди. Башында сагышлыган кючле бла кызауат этерге болшевикле да курап башлагандыла аскер. Ол иште ала халкы адууну кыраган жырчыны болушугузу илгеренди.

Анда айтылганча, Бзынтда да Кызыл Аскерни отряды кыралганды. Аны коюп Казимни жашы Мечиланы Мухаммад болганды. Саутланган кюно урушка Натьчегенде ашыргы керек эди да, назмуун ол кыуамуну беригисине, белгиле тауугенерал Хакимни атасы Депуланни Сафар да болуп, алайгы келгенди.

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

Халкь Октябрь революци-
яны хорлапмын кыруулар
ючюн бардырган инсан уруш
кван тегюлоюно, жоюмулу
болганда, кеси юйоне кыра
карпа келип турганды да, пост
жангы Совет властын бетинде
аны емюрле бла унутууда
жашаган халкыны жашаууну
ит этерге болуук итинуюно,
тенглик келтирген кюно кэ-
генди. Андан чакырганды ол
власть ючюн кызауатка да. Аны
ангылатла, «Болшевикле
жолду жолугуз» деген назму-
унда жерлешкен бу таукел
сёзлени айтады:

Жашау алай кылабалык
болгонда, тарыхта эслени-
генича, халкь жаланда эсли,
батыр адамларына тагыргы
келгенди. Кезим жуму «Учула
жырын» жазганды да, баям, аны
сагышын этгенди. Алай болмаса,
дуния торпене, инсан уруш кюч
ала барганды, айтыркымы эди ол
бу тауулук сёзюм:

Танем кетер, кюн тивер,
Халкь азат болуугу сооер.
Ол зорлук, жуму бузар,
Жашауну жангыдан кыраар!

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

Халкь Октябрь революци-
яны хорлапмын кыруулар
ючюн бардырган инсан уруш
кван тегюлоюно, жоюмулу
болганда, кеси юйоне кыра
карпа келип турганды да, пост
жангы Совет властын бетинде
аны емюрле бла унутууда
жашаган халкыны жашаууну
ит этерге болуук итинуюно,
тенглик келтирген кюно кэ-
генди. Андан чакырганды ол
власть ючюн кызауатка да. Аны
ангылатла, «Болшевикле
жолду жолугуз» деген назму-
унда жерлешкен бу таукел
сёзлени айтады:

Жашуу адуаны кылагыт эсе,
Жолубу ботур, биз бир хана
көмөди,
Кырадан келериз деп, кюркүлүп,
Ата Буртубабыз жолубуздан оюгон,
жай!

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

Халкь жырчыны азыркы кюч
жолуган, халкыно кюрам
болган жашыны жилауну бар тау
элине да этгенди. Эрлени жол-
лары алай кыруулу, сынуулу
да болганы биледи пост. Баям,
ол ону айтдырганды анга бу
тизигилени да:

Заман сээр, унагыгы,
Кюрьезде эрле кыалыгы!
Болшевик жолду жолугуз,
Кыаруу болсун кыалыгы!

Кыууну адуаны кылагыт эсе,
Жолубу ботур, биз бир хана
көмөди,
Кырадан келериз деп, кюркүлүп,
Ата Буртубабыз жолубуздан оюгон,
жай!

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

Халкь жырчыны азыркы кюч
жолуган, халкыно кюрам
болган жашыны жилауну бар тау
элине да этгенди. Эрлени жол-
лары алай кыруулу, сынуулу
да болганы биледи пост. Баям,
ол ону айтдырганды анга бу
тизигилени да:

Заман сээр, унагыгы,
Кюрьезде эрле кыалыгы!
Болшевик жолду жолугуз,
Кыаруу болсун кыалыгы!

Тамам ол заманлада Казим,
дагында адамла эсперинде
сакылап, бизге жетдирген адууну
назмусун тизгенди. Аладан бири –
Терк областыда Совет властын
орнатыгы тын кытайшын,
Белгиле болшевик С.М. Кировка
агаларын оюну сууттан Кыала-
Бекканы Солтан-Хамитте элпикен
кюйдү. Ол жилауну пост кеси
айтанга ушамайды – аны назму-
уну жорек жаралары айтадына:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

Халкь жырчыны азыркы кюч
жолуган, халкыно кюрам
болган жашыны жилауну бар тау
элине да этгенди. Эрлени жол-
лары алай кыруулу, сынуулу
да болганы биледи пост. Баям,
ол ону айтдырганды анга бу
тизигилени да:

Заман сээр, унагыгы,
Кюрьезде эрле кыалыгы!
Болшевик жолду жолугуз,
Кыаруу болсун кыалыгы!

«Шендюно школ» деген
федерал программага кере
республикабыздын ол эткен
леринде, битеу кыралдача,
Цифралы эмда гуманитар жаны
бла билем берген – Точка роста-
ден арала ишлеп башлаган-
дыла. Аланы борчлары – билем
беруино, ол санда узакдан

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

Халкь жырчыны азыркы кюч
жолуган, халкыно кюрам
болган жашыны жилауну бар тау
элине да этгенди. Эрлени жол-
лары алай кыруулу, сынуулу
да болганы биледи пост. Баям,
ол ону айтдырганды анга бу
тизигилени да:

Заман сээр, унагыгы,
Кюрьезде эрле кыалыгы!
Болшевик жолду жолугуз,
Кыаруу болсун кыалыгы!

Окутуу

Школлада – умутландырган араал

«Шендюно школ» деген федерал программага кере республикабыздын ол эткенлеринде, битеу кыралдача, Цифралы эмда гуманитар жаны бла билем берген – Точка ростаден арала ишлеп башлагандыла. Аланы борчлары – билем беруино, ол санда узакдан

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

Халкь жырчыны азыркы кюч жолуган, халкыно кюрам болган жашыны жилауну бар тау элине да этгенди. Эрлени жоллары алай кыруулу, сынуулу да болганы биледи пост. Баям, ол ону айтдырганды анга бу тизигилени да:

Заман сээр, унагыгы, Кюрьезде эрле кыалыгы! Болшевик жолду жолугуз, Кыаруу болсун кыалыгы!

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

Кыайда да сыйы жорюген Нажик

Бу халарыбызда сёз Сарбашланы Кваншануу жашы Мажитин эм аны юйорюно юсюндөн барлыккыды. Аны халкыда жорюген аты Нажики. Баям, сабий заманында анысы кыруугу айткан болур эди алай.

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

Жашау халпа Жуулапалылыккы сезмеген ата-анага не мадар?

Реабилитация арада Акыбалык болмаганла турган «Намыс» реабилитация арада бизни республиканы битеу шахарлардан эм элдеринде сабийле жыйылгандыла. Мында аланы бир кыуамуну ичгичилени, наркоманлыккыладыла. Ишизиленикке да бардыла.

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

«Жашла, сизге ата сёзюм», деген назмуун да Мечи улуп ол корешин баруунда жазганды. Ол анда таууз эр кимилеге былай чакырыу этеди:

